

Аналітичний огляд податкової сфери

№5

Серпень 2025

Ключові новини

1 серпня 2025 року в Україні набрали чинності [зміни](#) до держбюджету - доходи держави від податків збільшили на 91,8 мільярда гривень. Однак характер цих змін більше технічний – уточнюють майбутні надходження через підвищення ставок, що відбулося ще з початку року, та враховують уже наявне перевиконання бюджету за податками.

Якщо відкинути досягнуте перевиконання за податками, то бюджет збільшено з серпня і до кінця 2025р на 24.7 млрд грн, суто через підвищення ставок.

У поточній редакції державного бюджету проігнорували резерви від детінізації економіки, що погіршує вмотивованість боротьби з тінізацією та корупційними проявами.

З 1 серпня 2025 року завершився перехідний період, під час якого діяв зменшений розмір штрафів за порушення правил застосування РРО/ПРРО.

Тепер штрафи знову стягуватимуться у повному обсязі:

- 100 % – вартості товарів (робіт, послуг) при першому порушенні;
- 150 % – вартості при кожному наступному порушенні.

Тема місяця. Гральний бізнес

Попри певний досягнутий прогрес завдяки законодавчим змінам та боротьби з міскодінгом *(схема маніпуляцій банківськими системами для приховування реального походження платежів; підміна призначення платежу), за даними членів Тимчасової слідчої комісії з питань економічної безпеки рівень тінізації грального ринку в Україні в податках досі сягає від 20 млрд грн щороку.

Серед основних проблем та тіньових схем в галузі:

- Немає якісного контролю за гральним бізнесом через відсутність Державної системи онлайн моніторингу. Саме вона має в режимі реального часу відстежувати всі ставки та виплати гравцям.
- Деякі онлайн-казино оформлюють виграші гравцям, як повернення ставки, щоб не оподатковувати їх.
- Компанії маніпулюють фінансовою звітністю: у податкових деклараціях вони показують одні дані про прибуток і податки з виграшів, а через банки проходять інші суми виплат.
- Швидкість створення нових нелегальних сайтів онлайн-казино значно вища за їх закриття органами контролю.
- Використання схеми дропів, коли ставки приймаються не на банківський рахунок організатора, а на рахунки мережі фізичних осіб.

В цілому упродовж січня – серпня 2025 року платники грального бізнесу (КВЕД 92.00 «Організування азартних ігор») сплатили 13,07 млрд грн податків. Це в 105 разів більше, ніж у 2021 році, коли цей сектор фактично повністю перебував в тіні. Втім, залишається відчутний потенціал для зростання - наприклад, за серпень надходження склали 2,8 млрд грн,

перевищивши показник серпня 2024 року на 0,9 млрд грн (+47,4%).

В грудні 2024 року було уточнено норми щодо обов'язкової фіскалізації розрахунків при організації та проведенні азартних ігор (ставки, повернення

ставок, тощо). До цих змін навіть легальні операції в більшій частині проводилися без РРО, користуючись шпаринами законодавства.

Відсутність РРО дозволяє легше маніпулювати своєю звітністю, шляхом підганяння даних про доходи та виплати організатора під бажані цифри. Також відсутність РРО дозволяла уникати перевірок та штрафів за нефіскалізацію операцій.

Втім, фіскалізація операцій грального бізнесу поки що не набула масового ефекту. Відтоді кількість РРО/ПРРО зі 176 одиниць у листопаді 2024 року зросла до 446 у серпні 2025 року, втім, місяць до місяця спостерігаються відчутні коливання, які важко пояснити в межах нормальної динаміки галузі. Наприклад, за серпень 2025 кількість касових апаратів зменшилась на 59 одиниць порівняно з липнем. Попри те, що надходження коштів через касові апарати зросли, зокрема у серпні 2025 року до 4,8 млрд грн, що на 1497,3% більше ніж за аналогічний період 2024 року (0,32 млрд грн у серпні 2024), сплата до бюджету з початку 2025 року (січень-серпень) зросла лише на 1,4 млрд грн або 12,0% відносно аналогічного періоду 2024 року, з яких дві третини зростання - результат виключно місяця серпня.

Відносні показники оподаткування галузі викликають низку запитань. Позитивна динаміка зростання рівня сплати податку на прибуток припинилась. Так, якщо в 2022 році рівень сплати податку на прибуток був у середньому 20,4%, у 2024 цей показник становив 17,8%, а вже у 2025 впав до 16,5%, хоча доходи операторів грального бізнесу зросли на 12,6%. При інших рівних умовах це може означати, що компанії активніше використовують схеми для зменшення податків, а також свідчить про необхідність жорсткіших заходів контролю та глибшого моніторингу діяльності галузі.

Аналогічно, показники зайнятості і зарплат у операторів грального бізнесу свідчить про непрозорість і ризики ухилення від оподаткування. Офіційно в компаніях сектору працює від 1 до 776 людей, причому половина бізнесів має менше ніж 10 працівників. Так само достатньо неприродньо коливаються і середні місячні зарплати - від 310 грн до 236 тис. грн. При цьому 16% працівників офіційно отримують менше за мінімальну зарплату.

Виконання Національної стратегії доходів (НСД)

Національна стратегія доходів передбачає низку антикорупційних заходів, які має реалізувати Державна податкова служба України (ДПС). З ключових новин по цих заходах варто підкреслити наступні:

- 1 Відповідно до Національної стратегії доходів до 2030 р. ДПС має розмістити на своєму сайті Звіт про виконання Антикорупційної програми ДПС на 2023–2025 роки та заходів впливу, що визначені Реєстром ризиків, який є невід’ємним додатком програми.

ДПС розмістила [Звіт про виконання Антикорупційної програми ДПС](https://tax.gov.ua/diyalnist/-zapobigannya-proyavam-korupts/rezultati-roboti/919522.html) протягом I півріччя 2025р на сторінці <https://tax.gov.ua/diyalnist/-zapobigannya-proyavam-korupts/rezultati-roboti/919522.html>. Але не надала звіт про виконання Реєстру ризиків за цей період, на відміну від Звіту про виконання Антикорупційної програми ДПС протягом II півріччя 2024р, де розкрито і про фактичний термін (строк) виконання заходів впливу на корупційний ризик, стан виконання заходів впливу на корупційний ризик, наведений опис результатів виконання заходів впливу на корупційний ризик або інформація про причини невиконання.

Відсутність результатів виконання кожного із заходів Реєстру ризиків в публічному просторі ускладнює громадський контроль за діяльністю ДПС в цьому напрямку.

- 2 Відсутній прогрес у розробці програмного забезпечення ІКС «Обмін інформацією з іноземними компетентними органами». В серпні 2025 р. лише розглядалася можливість проведення окремої закупівлі послуг з розроблення технічного завдання на створення програмного забезпечення ІКС «Обмін інформацією з іноземними компетентними органами».

Є ризик втрати виділених в Державному бюджеті на 2025 р. коштів на розробку цього IT-рішення.

Нагадаємо, що впровадження системи має забезпечити прозорість за напрямком обміну інформації з іноземними компетентними органами, усунути можливі корупційні ризики маніпулювання податковою інформацією та підвищить якість проведення документальних перевірок.

- 3 Триває розробка ІКС «Е-аудит» та відбувається наповнення аудиторськими тестами та алгоритмами, необхідними для аналізу даних файлу SAF-T UA, та валідація встановлених у середовищі ДПС аудиторських тестів. У серпні 2025 року в тестовому режимі через Е-кабінет до ДПС подано 88 стандартних аудиторських файлів SAF-T UA.

Запуск в повному обсязі протерміновано вже на п'ять місяців. Наразі орієнтовна дата завершення розробки цього програмного продукту 30.10.2025р. Враховуючи, що проведення податкових перевірок – це один із найвищих корупційних ризиків, то автоматизація відбору платників до перевірки та формування реєстрів ризиків забезпечить зменшення корупційних проявів та вплив на результат здійснення таких перевірок.

- 4 ДПС продовжує впровадження нової системи управління податковими ризиками, яка покликана зменшити корупційні ризики, зокрема, через суб'єктивний підхід до вибору платників для перевірки та ухилення від сплати податків.
- 5 За результатами опрацювання першого переліку платників з найвищими податковими ризиками податковими органами у січні-серпні 2025р провели планові документальні перевірки 5 великих платників податків та 270 інших платників, по яким донарахували 1,7 млрд грн податків. Від'ємне значення до оподаткування зменшили на 0,9 млрд.

Також податковими органами вживаються заходи впливу на ідентифіковані податкові ризики реєстрації, звітності, сплати з метою їх мінімізації:

- **За ризиком реєстрації, зокрема:**

- У липні 535 суб'єктів господарювання отримали в е-кабінет платників податків інформаційних повідомлення про необхідність реєстрації платником ПДВ;
- по понад 1 тисячі компаній прийнято рішення про анулювання реєстрації платника податку на додану вартість;
- за підсумками декларування за 2024 року 584 платника єдиного податку III групи (юридичних осіб) допустили перевищення обсягу доходу та перейшли на сплату інших податків і зборів.

- **За ризиком звітності:**

Через е-кабінет платники податків отримали 10,4 тисячі інформаційних повідомлень про неподання податкової звітності в розрізі податків. Платниками податків, яким аналогічні повідомлення були направлені у липні поточного року (8,0 тисяч), подано 1,0 тисячу звітів, що становить 12,0% від загальної кількості направлених повідомлень - тобто досить суттєва кількість компаній не подали звітність не через де-факто припинення діяльності;

- **За ризиком сплати:**

зменшили кількість компаній, до яких не застосовано штрафні санкції за несвоєчасну сплату податкових зобов'язань:

- з єдиного податку з юридичних осіб – на 1 197 компаній;
 - із земельного податку / орендної плати – на 465;
 - з рентної плати – на 343.
- 6 У серпні 2025 року залишається не розробленим в повному обсязі програмне забезпечення, необхідне для запровадження з 1 січня 2026 року Е-акцизу. Порушення Мінцифрою термінів розробки та запуску в тестову експлуатацію необхідного програмного забезпечення ставить під загрозу своєчасне запровадження в Україні реформи та несе ризики продовження мільярдних втрат для Державного бюджету від різноманітних схем із підакцизними товарами.
- 7 В серпні 2025 року триває тестова експлуатація програмного забезпечення Єдиного реєстру ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини та рідин, що використовуються в електронних сигаретах та Єдиного реєстру ліцензіатів та місць обігу пального. Промислову експлуатацію яка повинна була стартувати з 1 січня 2025 року досі не розпочали.

Виконання індикативів

Стан виконання індикативних показників сер 2025

Обсяги надходжень

131,8 млрд грн

Виконання плану

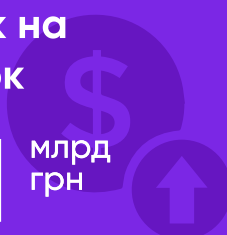
↑ +0,08 млрд грн

Порівняння з аналогічним періодом 2024 року

↑ +29,8 млрд грн

Податок на прибуток

51,1 млрд грн

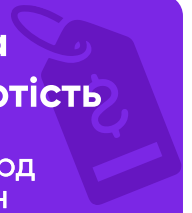

Порівняння з аналогічним періодом 2024 р.

↑ +8,9 млрд грн

Податок на додану вартість

3,4 млрд грн

Виконання плану

86,3%

У серпні 2025 року до загального фонду бюджету надійшло 131,8 млрд грн податків та зборів - на 0,08 млрд грн або 0,06% більше за плановий показник Мінфіну на цей період. Це також на 29,8 млрд грн або на 29,3% більше, ніж за аналогічний період 2024 року.

Податок на прибуток – 51,1 млрд грн, що більше на 8,9 млрд грн або на 21%, ніж в аналогічному періоді 2024 року. Такі надходження пояснюється поєднанням кількох чинників: збільшенням кількості платників, які зобов'язані подавати звітність поквартально, інфляцією, підвищенням ставки податку для окремих категорій платників, а також наявністю переплат. Детінізація, що відбувалась протягом останніх років згорнулась, у півріччі 2025 року рівень сплати знизився до 1,35% або на 0,08 відсоткового пункту у порівнянні з 1-м півріччям 2024 року;

Податок на додану вартість – 3,4 млрд грн, показник Мінфіну виконано на 86,3%, до бюджету не надійшло 3,7 млрд грн. Це більше на 1,7 млрд в порівнянні з серпнем 2024 року.

У серпні 2025 року платникам повернули 14,6 млрд грн ПДВ. Порівняно з липнем, залишок невідшкодованого ПДВ збільшився на 0,28 млрд грн та склав 22,15 млрд грн. Крім того, податкова продовжує направляти великий відсоток сум заявлених до відшкодування на документальні перевірки. Інші фактори, що впливають на великий показник невідшкодованого ПДВ, це несвоєчасне перерахування бізнесу Казначейством 5,6 млрд грн на 01.09.2025 та невиконання вчасно судових рішень про повернення ПДВ.

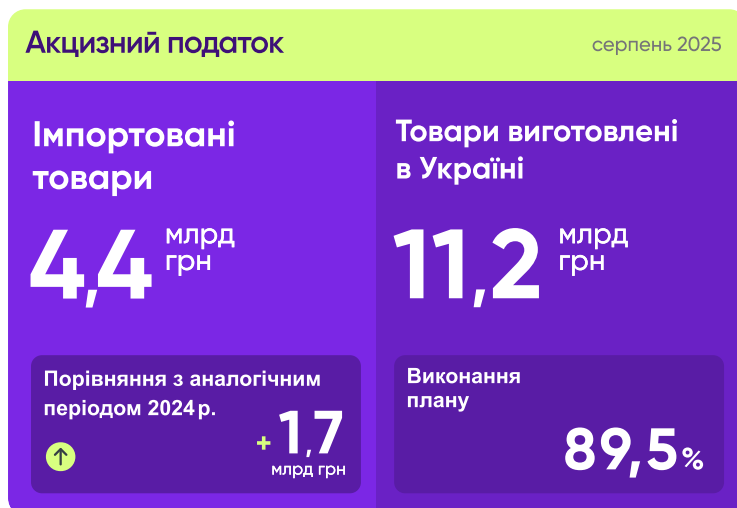
Все це затягує процес виплат, збільшує тягар для економіки та створює потенційні корупційні ризики, оскільки мотивує бізнес до кулуарних домовленостей або роботи в тіні.

Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір – 30,7 млрд грн, в тому числі 13,8 млрд грн військового збору. За серпень 2025 року надходження відносно аналогічного періоду 2024 року зросли на 13,2 млрд грн або на 75,4%.

Перевиконання надходжень, зокрема, зумовлені підвищенням ставки військового збору та номінальним ростом заробітних плат. Підприємства

продовжують підвищувати офіційні заробітні плати, щоб мати можливість бронювати своїх працівників.

Акцизний податок з імпортованих товарів – 4,4 млрд грн, що на 1,7 млрд грн або на 62,7 % більше, ніж за аналогічний період 2024 року.

Зростання зумовлене, зокрема, підвищенням ставок акцизного податку та наявною переплатою.

Акцизний податок з вироблених в Україні товарів – 11,2 млрд грн, що

більше на 1,2 млрд грн порівняно із серпнем 2024р. Втім, плановий показник Мінфіну виконано лише на 89,5 %, до бюджету не надійшло 1,3 млрд грн.

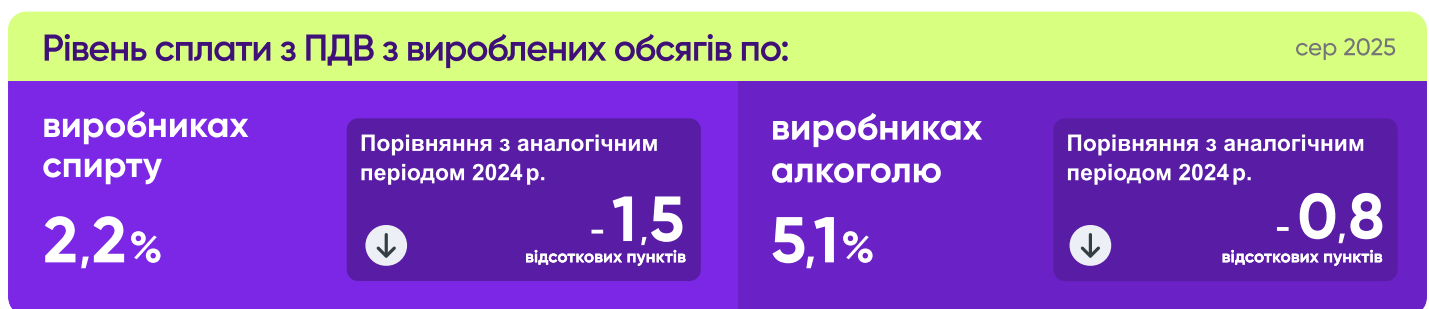
Невиконання по акцизу на тютюн свідчить про недостатню ефективність протидії тіньовим схемам, по пальному - крім недостатньої ефективності роботи контролюючих органів, причиною невиконання також є об'єктивний фактор - знищення в результаті обстрілу російською федерацією виробничих потужностей одного з основних виробників пального.

Адміністрування

Адміністрування торгівлі підакцизними товарами та електронікою залишається одним із ключових антикорупційних викликів для держави. В цих сферах сконцентровано найбільше корупційного капіталу, а високі ставки податків дозволяють отримувати велику маржу при нелегальній торгівлі такими товарами.

Ситуація в цих сферах за період січень-серпень 2025 р наступна:

Алкоголь. Спиртовими заводами вироблено 26,90 млн декалітрів (дал) б.с. спирту, що на 45,8% більше за аналогічний період 2024 року. Середній показник обсягу виробленого спирту за місяць у 2025 році становить 3,36 млн декалітрів (дал) б.с. спирту або на 1,06 млн декалітрів (дал) б.с. спирту в місяць більше ніж у 2024 році.

Рівень сплати ПДВ з вироблених обсягів по:

- **виробниках спирту** зменшився до 2,2% або на 1,5 відсоткових пункти у порівнянні з 2024 роком, попри зростання обсягів виробництва;
- **виробниках алкоголю** впав до 5,1% або на 0,8 відсоткових пункти відносно 2024 року, попри зростання обсягів постачання.

Рівень сплати податку на прибуток підприємств у I півріччі 2025 року з вироблених обсягів по:

- **виробниках спирту** знизився з 0,4% до 0,3% на 0,1 відсотковий пункт у співвідношення до аналогічного періоду 2024 року.
- **виробниках алкоголю** знизився з 1,8% до 1,4% на 0,4 відсоткових пункти у співвідношення до аналогічного періоду 2024 року.

Зниження податкової ефективності з ПДВ та з податку на прибуток підприємств при збільшенні обсягів виробництва свідчить про зниження рівня доброчесності платників, збільшення тіньового сектору в галузі та низьку якість податкового контролю. Такий стан також очевидно свідчить про наявність високих корупційних ризиків в роботі ДПС по даному напрямку.

Тютюн. Виробники тютюнових виробів виробили близько 20,8 млрд шт. сигарет без урахування сигарил та ТВЕН. Це в середньому 2,6 млрд шт. сигарет в місяць. У липні 2025 року обсяг виробництва тютюнових виробів залишається на рівні попереднього місяця і становить 2,6 млрд шт. сигарет. Після припинення тимчасового падіння обсягів виробництва у квітні 2025 року і, не зважаючи на ріст обсягу виробництва тютюнових виробів починаючи з травня 2025 року, виробництво тютюнової продукції все ще залишається меншим на 215 млн шт. проти березня 2025 року.

Держбюджет України за 8 місяців цього року отримав 87,5 млрд грн акцизного податку з тютюнових виробів, вироблених всередині країни та імпортованих. Це на 44% більше, ніж у 2024 р.

План Мінфіну щодо внутрішнього виробництва тютюнових виробів за період січень-серпень 2025 р. не виконано на 983 млн грн, у серпні 2025 року показник

невиконання становить 550,9 млн грн (або 6%).

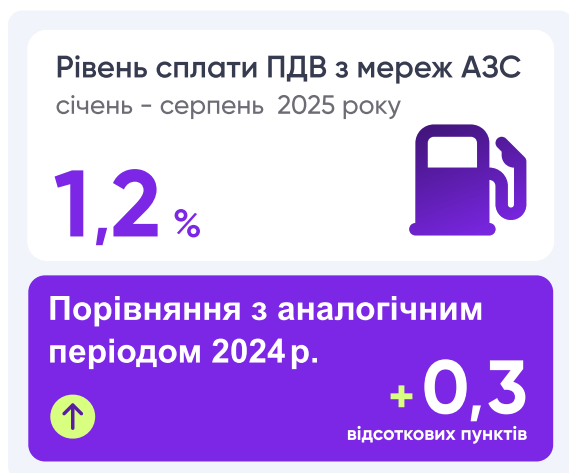
Рівень сплати з ПДВ з вироблених обсягів тютюнових виробів зменшився до 15,3% або на 1 відсотковий пункт у порівнянні з 2024 роком, попри зростання обсягів виробництва на близько 100 млн штук в місяць у 2025 році.

Рівень сплати податку на прибуток підприємств у I півріччі 2025 року збільшився на 0,6 відсоткового пункту з 1,1% до 1,7% у співвідношення до аналогічного періоду 2024 року.

Зниження податкової ефективності по ПДВ при зростанні обсягів виробництва може свідчити про застосування платниками схем мінімізації податкових зобов'язань.

Паливо. У січні-серпні 2025р 48 мереж АЗС сплатили 9,0 млрд грн податків (крім ЄСВ), з яких:

- 3,6 млрд грн податку на додану вартість;
- 1,9 млрд грн податку на прибуток підприємств, у тому числі 1,2 млрд грн авансового платежу;
- 2,2 млрд грн податку на доходи фізичних осіб;
- 0,9 млрд грн акцизного податку.

Рівень сплати ПДВ мереж АЗС становить 1,2 %, у порівнянні з 2024 р. цей показник збільшився на 0,3 відсоткових пункти.

Рівень сплати податку на прибуток підприємств у I півріччі 2025 року збільшився лише на 0,1 відсоткового пункту з 0,3 % до 0,4 % у співвідношення до аналогічного періоду 2024 року.

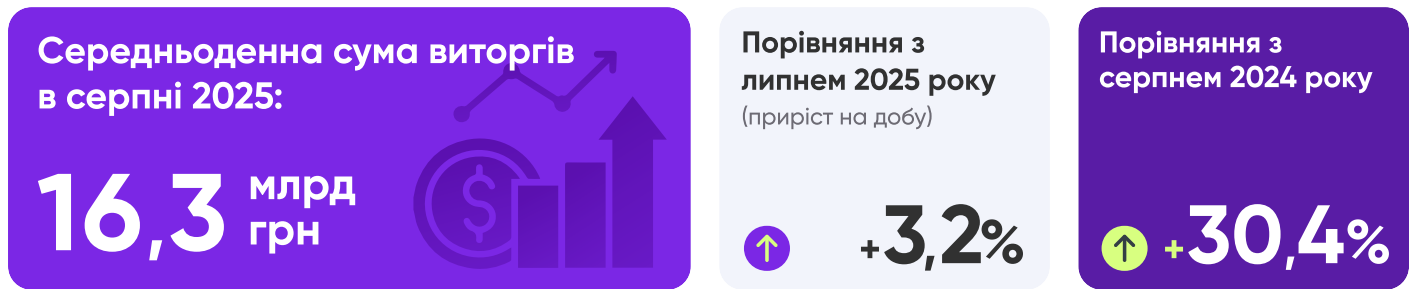
По роздрібній торгівлі паливом, враховуючи зменшення обсягу реалізованого пального за період січень – серпень 2025 року на 6,1% відносно аналогічного періоду 2024 року та зважаючи на підвищення ставок акцизного податку на пальне з 1 вересня 2024 року, виторги з РРО/ПРРО за період січень – серпень 2025 року збільшилися лише на 1,6% відносно аналогічного періоду 2024 року. При цьому середня ціна дизпалива (як найпоширенішого пального) за даними Консалтингової групи А-95 в на кінець серпня 2024 становила 52,85 грн, а на кінець серпня 2025 року 55,98 грн, що на 3,13 грн , або майже на 6% вище.

Попри незначний ріст податкової ефективності по ПДВ та по податку на прибуток підприємств при підвищенні ставок податку галузь потребує якіснішого контролю податковими та правоохоронними органами.

Обсяги продажів через касові апарати

Легалізація розрахункових операцій залишається ключовим інструментом боротьби з тіньовою економікою. Використання РРО/ПРРО робить бізнес більш прозорим і знижує простір для корупційних практик.

У серпні 2025 року загальна сума виторгів РРО/ПРРО зросла до 506,3 млрд грн або на 31,1% до аналогічного періоду попереднього року та майже на 3,7% відносно липня 2025 року.

Середньоденна сума виторгів збільшилась до 16,3 млрд грн або на 30,4% відносно попереднього року та майже на 3,2% відносно липня 2025 року.

Кількість чеків у серпні 2025 року також збільшилась майже на 9,8% відносно попереднього року та на 0,4% до липня 2025 року.

Стійке зростання показників застосування РРО/ПРРО на фоні традиційної стагнації споживчих цін в серпні (рік до року інфляція склала 13.2%) свідчить про поступову детінізацію роздрібної торгівлі та формування вищого рівня податкової дисципліни серед бізнесу. Це є індикатором підвищення прозорості обігу готівкових коштів та розширення бази оподаткування.

Результати проведення контрольно-перевірочних заходів

У січні-серпні 2025 року податкова:

- провела 2 607 планових перевірок (+15% до 2024 року) та 21 287 позапланові (+29%);
- донарахувала 88,6 млрд грн грошових зобов'язань, з яких 78% за результатами позапланових перевірок. При цьому донарахування за плановими зменшилися у понад 4 рази (19,6 млрд грн у 2025 році проти 87 млрд грн у 2024 році);

- узгоджено: 6,4 млрд грн за плановими (майже без змін до 2024 року) та 57,3 млрд грн за позаплановими перевітками (зростання у 3,3 рази);
- фактичні надходження до бюджету становили 3,7 млрд грн, що на 8,2% менше, ніж у 2024 році.

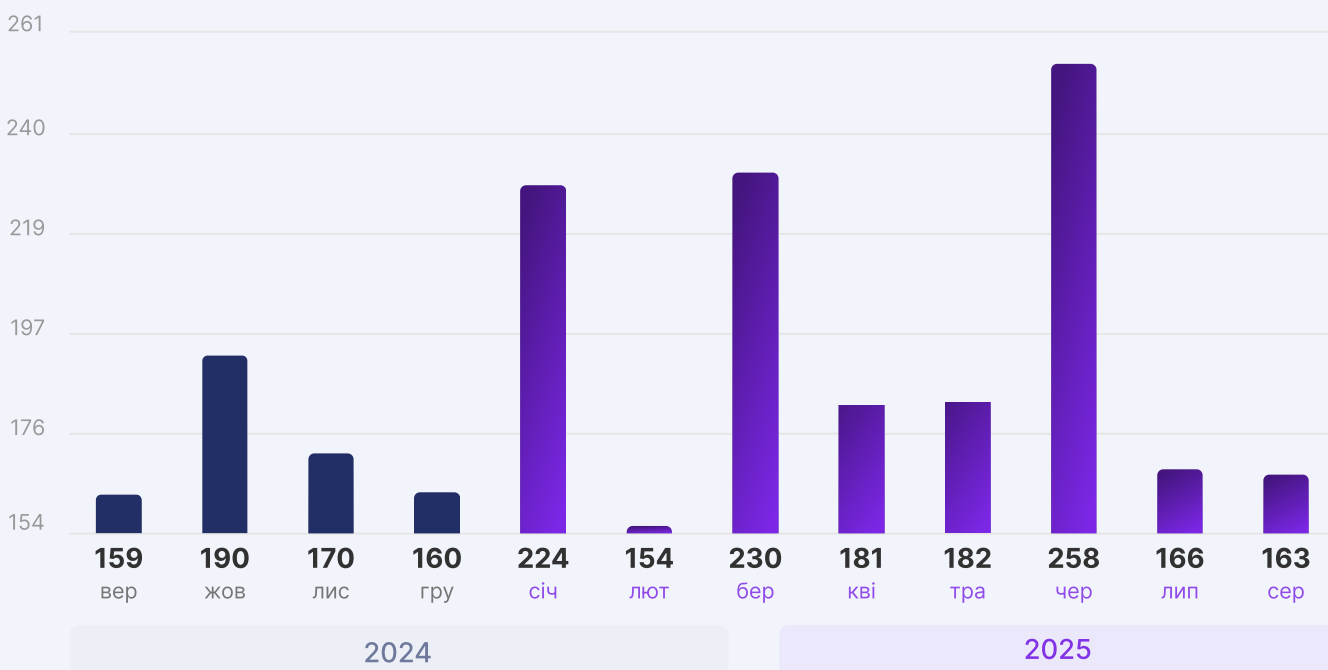
Середня сума донарахувань на одного аудитора за плановими перевітками скоротилася у 4 рази (14 млн грн проти 59 млн грн у 2024 році).

Це може свідчити про низьку якість відбору платників та інші похідні проблеми, бо попри збільшення кількості перевірок донарахувань стало суттєво менше.

Збереження ж застарілих схем адміністрування та контролю об'єктивно підтримує високий рівень корупційного компонента в цій сфері. Тому, прискорення впровадження ІТ-рішень є критично необхідним для підвищення ефективності податкового контролю, зменшення корупційних ризиків та забезпечення доброчесності аудиту.

Правопорушення

Кількість розпочатих кримінальних проваджень за статтями 204, 212 та 212-1 Кримінального кодексу України за період з 1 вересня 2024 року по 31 серпня 2025 року

За даними dashboard.gp.gov.ua, розробленого ГО "Технології прогресу", у серпні 2025 року зареєстровано 163 кримінальні провадження, безпосередньо пов'язані з адмініструванням податків (ухилення від сплати податків, збут підакцизних товарів). Це на 14 менше, ніж в травні 2024 року, та на 3 менше, ніж у липні 2025 року. Такі цифри є другим найнижчим показником у цьому році та можуть бути пов'язані із процесом зміни керівництва БЕБ.

Також у серпні за порушення антикорупційного законодавства та етичних норм дисциплінарні стягнення отримали 12 працівників податкової, а одного посадовця було звільнено.

Будьте в курсі усіх новин

Підписатися на дайджест

Архів дайджестів

Дайджест підготовлено ГО Технології прогресу у рамках проєкту Фіскальний огляд України: підвищення прозорості та нагляду в оподаткуванні, аудиті та державних витратах, що реалізується за підтримки Антикорупційної ініціативи ЄС в Україні (EUACI).

Думки та погляди, висловлені експертами або організаціями в цьому проєкті/матеріалі/відео/курсі, не обов'язково відображають позицію EUACI, Європейського Союзу чи Міністерства закордонних справ Данії.

